

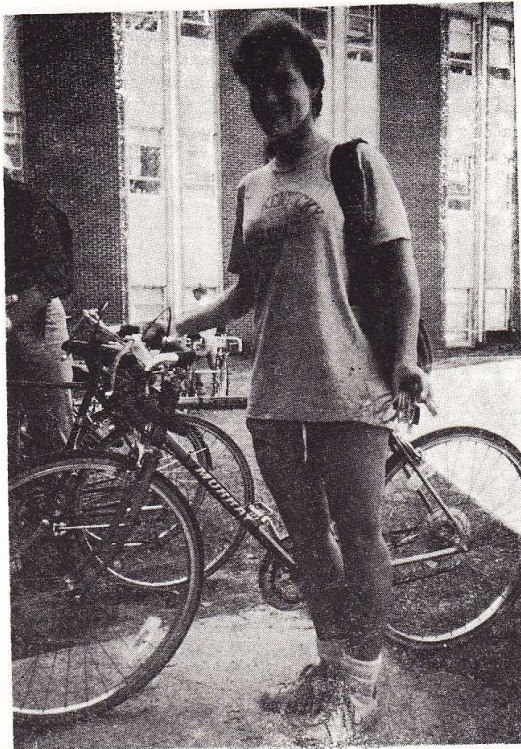
Svjetski centar za akvakulturu - Auburn

U svijetu postoji nekoliko institucija koje bi se po svojoj opremljenosti, kadru i radu mogle nazvati svjetskim centrima za akvakulturu. Upravo takav službeni naziv nosi i Odjel za ribarstvo i akvakulturu Sveučilišta Auburn u Sjedinjenim Državama, s kojim su i naše veze vrlo jake. Svojevremeno je ondje boravio prof. dr. Nikola Fijan, te ostvario značajna otkrića na području patologije riba, a danas je osobni prijatelj s rukovodiocem toga Odjela dr. Shellom. Neko vrijeme u posjetu je bio i Ivan Katavić iz splitskog Instituta, a prošle godine (1986), na osnovi stipendije Ministarstva poljoprivrede SAD, i sam sam imao priliku upoznati ljude i rad u toj ustanovi.

Auburn je mali sveučilišni grad na jugu Amerike, s 25 tisuća stanovnika i gotovo još toliko studenata. Smješten je u državi Alabami, koja sa susjednim Missisippijem predstavlja dvije najsiromašnije američke države što se, međutim, ni po čemu ne primjećuje, jer je standard posve američki. Južnjačke tradicije još su vrlo ukorijenjene u ljudima, posvuda su zastave Konfederacije, postoji bratstvo studenata čiji članovi mogu postati samo oni kojima se neki daleki predak borio na strani Juga, a crni studenti tek stidljivo i malobrojno ulaze na ovo Sveučilište. Nedaleko od Auburna nalazi se drugo, koje su uglavnom, oni okupirali. Radio programi pune su »country« glazbe, koju spiker povremeno prekidaju da bi izjavili: Mi smo Južnjaci i ponosni na to! Ipak tradicije se polako slama, što pokazuje, upravo za moga boravka i izbor republikanca za gubernera Alabame, prvoga nakon građanskog rata, u kojem je republikanski Sjever pobijedio demokratski Jug.

Cijeli život gradića odvijao se oko kampusa Sveučilišta, a glavni su događaj utakmice američkog nogometa subotom, koje se pretvaraju u općenarodni praznik ovoga kraja, jer je ekipa vrlo jaka i poznata širom Sjedinjenih Država. Uokolo kampusa je sam »grad«, koji se najbolje može opisati kao prostrana šuma u kojoj se skrivaju privatne kuće i posjedi. Sve je podređeno automobilu, tako da su ulice bez nogostupa kao međugraske ceste, a budući da nema ni gradskog prijevoza, jer ga nitko ne bi koristio, do robnih kuća u okolnim šumama može se doći samo osobnim kolima ili biciklom. Iako svaki student ima i automobil, omiljeno je prijevozno sredstvo bicikl, a »uniforma« majica, kratke hlače i tenisice, što je i razumljivo s obzirom na vruće podneblje (sl. 1).

Cijelo Sveučilište smješteno je na jednom prostoru, a zgrada koju svi posjećuju velika je sveučilišna knjižnica. Kompjuterizirana je, tako da se u času može naći koja knjiga ili znanstveni rad, a značenje toga jasno je svakom našem znanstvenom radniku. Pri ruci je i veliki broj fotokopirnih aparata i svatko već za nekoliko minuta može imati svoju kopiju nekog rada, pa čak i knjige. U knjižnici se nalazi i naša »Ichthyologia«, a pritisnete li na kompjutoru A = Fijan, dobit ćete obavijest da se tu nalazi i profesora prevedena knjiga o bolestima pčela.

Sam Odjel za ribarstvo velika je trokatna zgrada, s laboratorijima, učionicama i uredima nazvana po osnivaču, pokojnom profesoru, »Swingle Hall«. Tu je zaposleno pedesetak znanstvenih radnika, ali osim njih mnoštvo je i postdiplomaca iz cijeloga svijeta, koji ovdje izrađuju svoje magistarske i doktorske radove. Svi znanstvenici usko su specijalizirani i nepojmljivo im je da netko može biti

stručnjak za ribarstvo kao takvo, jer je to sklop većeg broja znanstvenih disciplina. Takav pristup i mogućnost da se on provodi, rezultira naravno velikim brojem kvalitetnih znanstvenih radova objavljenih u najboljim svjetskim časopisima.

Nedaleko od grada nalaze se i pripadajući eksperimentalni ribnjaci od 90 ha, koji se sastoje od 235 malih zemljanih bazena, idealnih za provođenje pokusa. Uz njih, tu je i 96 betonskih i 200 plastičnih bazena. Gotovo sav rad na njima, od nasada, ishrane, vožnje traktora, čišćenja i ostalog provode sami postdiplomci, a kod izlova su svi, pa čak i postdoktorandi, do vrata u vodi (sl. 2).

Najvažnije ribe na kojima se vrše istraživanja su američki somovi i tilapije, no u dvadesetak zastupljenih vrsta nalaze se i šarani, te biljojedne ribe, kao i američki slatkovodni rakovi i kozice. Godišnji budžet Odjela kreće se oko milijun dolara, a njegova velika prisutnost u svijetu vidi se i iz podatka da 30% tog novca dolazi kroz međunarodne programe.

Svako američko sveučilište ima i svoju maskotu, a Auburn čak dvije — tigra i orla, koji se drži u posebnoj avijariji. Kada na sportskom terenu pobjeđuju »tigrovi«, bodri ih se pokličem »War Eagle«.

Doc. dr. TOMISLAV TREER

